

VERGİ SİSTEMİNDE DEĞİŞİM:

HUKUKİ UYUŞMAZLIKLAR, AFLAR VE YENİ VERGİ DÜZENİ

Editörler

Hamza KAHRİMAN ve Hakan BAY

**VERGİ SİSTEMİNDE DEĞİŞİM:
HUKUKİ UYUŞMAZLIKLAR, AFLAR VE
YENİ VERGİ DÜZENİ**

***(CHANGES IN THE TAX SYSTEM:
LEGAL DISPUTES, AMNESTIES, AND THE NEW
TAX REGULATION)***

**Editörler
Hamza KAHRİMAN, Hakan BAY**

**Turkuaz Yayınları
Manisa, Türkiye
2025**

VERGİ SİSTEMİNDE DEĞİŞİM: HUKUKİ UYUŞMAZLIKLAR, AFLAR VE YENİ VERGİ DÜZENİ

Editörler

Hamza KAHRİMAN, Hakan BAY

Yayıncı Bilgileri

Yayıncı: Turkuaz Yayınları (Turkuaz Kongre Organizasyonu Fuarcılık

Yayıncılık Eğitim Turizm ve Ticaret Limited Şirketi)

Yayıncı Sertifika No: 57300

Adres: Manisa, Türkiye

Web: <https://turkuazkey.com>

E-posta: bilgi@turkuazkey.com

Yayın Detayları

Yayın Tarihi: Aralık 2025.

Sürüm: Birinci Baskı / Açık erişimli e-kitap

Yayın Dili: Türkçe

Sayfa Sayısı: xxx + 207

Alanı: Sosyal, Beşerî ve İdari Bilimler Temel Alanı

Kimlik Bilgileri

E-ISBN: 978-625-5519-36-8 (Açık erişimli e-kitap)

DOI: <https://doi.org/10.63127/tuaz.by.219>

Telif Hakkı ve Lisanslama

© 2025 Yazarlar. Yayıncı: Turkuaz Yayınları.

Bu eser, Creative Commons Atıf 4.0 Uluslararası (CC BY 4.0) lisansı altında yayımlanmıştır. Bu lisans, eserin orijinaline uygun atıf yapılması koşuluyla, eserin her türlü ortam ve formatta kopyalanmasına, dağıtılmasına ve uyarlanmasına izin verir. Lisans kapsamı dışındaki tüm haklar saklıdır. Lisansın tam metni için aşağıdaki adresini ziyaret ediniz.

<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

Açık Erişim

Bu kitabın tam metnine aşağıdaki adresten ücretsiz erişilebilir:

<https://turkuazoap.turkuazkey.com>

Teknik ve Katalog Bilgileri

Kapak Tasarımı: Yapay zekâ destekli / Turkuaz Tasarım Ekibi

Mizanpaj / Sayfa Düzeni: Turkuaz Tasarım Ekibi

Konu Sınıflandırması (LCC/DDC): LCC: KJV2476, KJV4215 | DDC: 336.2, 343.56104

Anahtar Kelimeler: Vergi yargısı, Vergi uyusmazlıkları, Vergi afları, Vergi reformu, Küresel asgari kurumlar vergisi.

Çift-kör hakemlik

Bu kitaptaki tüm bölümler, bilimsel kalite ve tarafsızlığı sağlamak amacıyla, alanında uzman bağımsız hakemler tarafından çift kör (double-blind) hakem değerlendirmesine tabi tutulmuş ve yayıma uygun bulunmuştur.

Etik Beyanlar ve Yayın Politikaları

Yapay Zekâ (AI) Beyanı: Ana metin yazarlar tarafından özgün olarak hazırlanmıştır. Kapak, künye, biçimsel redaksiyon ve Türkçe–İngilizce çevirilerde (OpenAI ChatGPT, Google Gemini, Sider vb.) yapay zekâ araçlarından yararlanılmış; çıktılar yazarlar/editörlerce gözden geçirilmiştir.

Beyanlar: Yazarlar eserin özgün olduğunu, intihal içermediğini, daha önce yayımlanmadığını ve üçüncü kişilerin haklarını ihlal etmediğini taahhüt eder. Yazarlar ve editörler arasında beyan edilmiş bir çıkar çatışması bulunmamaktadır. İçerikten doğan hukuki/cezai sorumluluk yazarlara aittir. İntihal veya etik ihlal halinde yayıncı geri çekme (retraction) hakkını saklı tutar.

Üçüncü Taraf İçerikler: Eserdeki üçüncü taraf içerikler (görsel/şekil/tablo vb.) için belirtilen lisans ve izin koşulları geçerlidir.

Sorumluluk Reddi

Bu eserdeki bilgi, görüş, analiz ve teorik yaklaşımlar bilimsel amaçlarla sunulmuştur; bunlardan doğabilecek bilimsel, hukuki ve etik sorumluluk yazarlara aittir. Yazar görüşleri yayıncının veya ilgili kurumların kurumsal görüşünü yansıtmaz. Kitap bilgilendirme ve eğitim amaçlı genel bir çerçeveye sunar. İçeriğin hazırlandığı tarihte güncel ve doğru olması için özen gösterilmiş olmakla birlikte doğruluk, eksiksizlik ve güncellik konusunda açık veya zımni garanti verilmez. Bu içerik profesyonel danışmanlık yerine geçmez; okuyucuların bilgileri eleştirel biçimde değerlendirmesi, güvenilir kaynaklarla karşılaştırması ve kararlarında kendi koşullarını gözeterek yetkili uzmanlardan görüş alması önerilir. İçeriğin yanlış yorumlanması/kullanımı ve bunlardan doğabilecek doğrudan veya dolaylı zararlardan yazarlar, editörler ve yayıncı sorumlu değildir.

Tavsiye Edilen Atıf (APA 7)

Kitabın Tamamı:

Kahriman, H. ve Bay, H. (Ed.). (2025). *Vergi sisteminde dönüşüm: Hukuki uyumsuzluklar; aflar ve yeni vergi düzeni*. Turkuaz Yayınları. <https://doi.org/10.63127/tuaz.by.219>

Bölüm 1:

Baş, K.ve Hotunluoğlu, H. (2025). Türkiye’de vergilerin ekonomik suçlar üzerindeki etkisi. H. Kahriman ve H. Bay (Ed.), *Vergi sisteminde dönüşüm: Hukuki uyumsuzluklar; aflar ve yeni vergi düzeni* içinde (ss. 1–33). Turkuaz Yayınları. <https://doi.org/10.63127/tuaz.by.219.c155>

Bölüm 2:

Arslaner, H. (2025). Vergi yargılamasında medeni yargılama usul hükümlerinin uygulanma kabiliyeti. H. Kahriman ve H. Bay (Ed.), *Vergi sisteminde dönüşüm: Hukuki uyumsuzluklar; aflar ve yeni vergi düzeni* içinde (ss. 34–66). Turkuaz Yayınları. <https://doi.org/10.63127/tuaz.by.219.c157>

Bölüm 3:

Bişgin, A. (2025). Vergi teorileri bağlamında küresel asgari kurumlar vergisi. H. Kahriman ve H. Bay (Ed.), *Vergi sisteminde dönüşüm: Hukuki uyumsuzluklar; aflar ve yeni vergi düzeni* içinde (ss. 67–83). Turkuaz Yayınları. <https://doi.org/10.63127/tuaz.by.219.c158>

Bölüm 4:

Bay, H. (2025). Türkiye’de vergi aflarının vergi gelirleri ve vergi uyumsuzluklarına etkisi. H. Kahriman ve H. Bay (Ed.), *Vergi sisteminde dönüşüm: Hukuki uyumsuzluklar; aflar ve yeni vergi düzeni* içinde (ss. 84–139). Turkuaz Yayınları. <https://doi.org/10.63127/tuaz.by.219.c159>

Bölüm 5:

Kıldış, Y. (2025). Türkiye’de ve çeşitli ülkelerde berberlerin vergilendirilmesi. H. Kahriman ve H. Bay (Ed.), *Vergi sisteminde dönüşüm: Hukuki uyumsuzluklar; aflar ve yeni vergi düzeni* içinde (ss. 140–164). Turkuaz Yayınları. <https://doi.org/10.63127/tuaz.by.219.c160>

Bölüm 6:

Çelik, Ç. A. ve Kahriman, H. (2025). Yargısal perspektiften vergi itiraz ve temyiz komisyonları: Türk vergi yargısı tarihine dair kısa bir değerlendirme. H. Kahriman ve H. Bay (Ed.), *Vergi sisteminde dönüşüm: Hukuki uyumsuzluklar; aflar ve yeni vergi düzeni* içinde (ss. 165–183). Turkuaz Yayınları. <https://doi.org/10.63127/tuaz.by.219.c161>

Bölüm 7:

Erdoğan Özkösemen, M. ve Master Özcan, P. (2025). Vergi yargısında adil yargılanma hakkının tesisi bakımından tanık beyanının yeri. H. Kahrıman ve H. Bay (Ed.), *Vergi sisteminde dönüşüm: Hukuki uyumsuzluklar, aflar ve yeni vergi düzeni* içinde (ss. 184–207). Turkuaz Yayınları <https://doi.org/10.63127/tuaz.by.219.c162>

CHANGES IN THE TAX SYSTEM: LEGAL DISPUTES, AMNESTIES, AND THE NEW TAX REGULATION

Editors

Hamza KAHRİMAN, Hakan BAY

Publisher Information

Publisher: Turkuaz Yayınları (Turkuaz Congress Organization Fair Publishing Education Tourism and Trade Limited Company)

Publisher Certificate No: 57300

Address: Manisa, Türkiye

Web: <https://turkuazkey.com>

Email: bilgi@turkuazkey.com

Publication Details

Publication Date: December 2025.

Edition: First Edition / Open access e-book

Language: Turkish

Page Count: xxx + 207

Field: Basic Field of Social, Human and Administrative Sciences

Identity Information

E-ISBN: 978-625-5519-36-8 (E-Book)

DOI: <https://doi.org/10.63127/tuaz.by.219>

Copyright and Licensing

© 2025 Authors. Publisher: Turkuaz Yayınları.

This work is published under the Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) license. This license allows for the copying, distribution, and adaptation of the work in any medium or format as long as appropriate credit is given to the original work. All rights not covered by this license are reserved.

For the full text of the license, please visit the following address:

<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

Open Access

This book's full text is available for free at the following address:

<https://turkuazoap.turkuazkey.com>

Technical and Catalog Information

Cover Design: AI-supported / Turkuaz Design Team

Layout / Typesetting: Turkuaz Design Team

Subject Classification (LCC/DDC): LCC: KJV2476, KJV4215 | DDC: 336.2, 343.56104

Keywords: Tax judiciary, Tax disputes, Tax amnesties, Tax reform, Global minimum corporate tax.

Double-blind peer review

All chapters in this book have undergone double-blind peer review by independent experts in the field to ensure scientific quality and impartiality, and have been deemed suitable for publication.

Ethical Statements and Publication Policies

Artificial Intelligence (AI) Statement: The main text was originally prepared by the authors. Artificial intelligence tools (such as OpenAI ChatGPT, Google Gemini, Sider) were utilized for the cover, imprint, formal editing, and Turkish-English translations; the outputs were reviewed by the authors/editors.

Declarations: The authors undertake that the work is original, does not contain plagiarism, has not been published before, and does not infringe upon the rights of third parties. There is no declared conflict of interest between the authors and editors. Legal/criminal responsibility arising from the content belongs to the authors. The publisher reserves the right to retraction in case of plagiarism or ethical violation.

Third-Party Content: The specified license and permission terms apply to third-party content (images/figures/tables, etc.) in the work.

Disclaimer

The information, opinions, analyses, and theoretical approaches in this work are presented for scientific purposes; the scientific, legal, and ethical responsibility arising from them belongs to the authors. The authors' views do not reflect the institutional view of the publisher or relevant organizations. The book provides a general framework for informational and educational purposes. While care has been taken to ensure the content is current and accurate at the time of preparation, no express or implied guarantee is given regarding accuracy, completeness, and timeliness. This content does not substitute for professional advice; readers are advised to critically evaluate the information, compare it with reliable sources, and seek opinions from authorized experts, considering their own circumstances in their decisions. The authors, editors, and publisher are not responsible for misinterpretation/misuse of the content and any direct or indirect damages that may arise therefrom.

Recommended Citation (APA 7)

Whole Book:

Kahriman, H., and Bay, H. (Eds.). (2025). *Vergi sisteminde dönüşüm: Hukuki uyuşmazlıklar, aflar ve yeni vergi düzeni* [Transformation in the tax system: Legal disputes, amnesties and the new tax order]. Turkuaz Yayınları. <https://doi.org/10.63127/tuaz.by.219>

Chapter 1:

Hotunluoğlu, H., and Baş, K. (2025). Türkiye’de vergilerin ekonomik suçlar üzerindeki etkisi [The effect of taxes on economic crimes in Türkiye]. In H. Kahriman and H. Bay (Eds.), *Vergi sisteminde dönüşüm: Hukuki uyuşmazlıklar, aflar ve yeni vergi düzeni* (pp. 1–33). Turkuaz Yayınları. <https://doi.org/10.63127/tuaz.by.219.c155>

Chapter 2:

Arslaner, H. (2025). Vergi yargılamasında medeni yargılama usul hükümlerinin uygulanma kabiliyeti [Applicability of civil procedure provisions in tax jurisdiction]. In H. Kahriman and H. Bay (Eds.), *Vergi sisteminde dönüşüm: Hukuki uyuşmazlıklar, aflar ve yeni vergi düzeni* (pp. 34–66). Turkuaz Yayınları. <https://doi.org/10.63127/tuaz.by.219.c157>

Chapter 3:

Bişgin, A. (2025). Vergi teorileri bağlamında küresel asgari kurumlar vergisi [Global minimum corporate tax in the context of tax theories]. In H. Kahriman and H. Bay (Eds.), *Vergi sisteminde dönüşüm: Hukuki uyuşmazlıklar, aflar ve yeni vergi düzeni* (pp. 67–83). Turkuaz Yayınları. <https://doi.org/10.63127/tuaz.by.219.c158>

Chapter 4:

Bay, H. (2025). Türkiye’de vergi aflarının vergi gelirleri ve vergi uyuşmazlıklarına etkisi [The effect of tax amnesties on tax revenues and tax disputes in Türkiye]. In H. Kahriman and H. Bay (Eds.), *Vergi sisteminde dönüşüm: Hukuki uyuşmazlıklar, aflar ve yeni vergi düzeni* (pp. 84–139). Turkuaz Yayınları. <https://doi.org/10.63127/tuaz.by.219.c159>

Chapter 5:

Kıldış, Y. (2025). Türkiye’de ve çeşitli ülkelerde berberlerin vergilendirilmesi [Taxation of barbers in Türkiye and various countries]. In H. Kahriman and H. Bay (Eds.), *Vergi sisteminde dönüşüm: Hukuki uyuşmazlıklar, aflar ve yeni vergi düzeni* (pp. 140–164). Turkuaz Yayınları. <https://doi.org/10.63127/tuaz.by.219.c160>

Chapter 6:

Çelik, Ç. A., and Kahrıman, H. (2025). Yargısal perspektıften vergi itiraz ve temyiz komisyonları: Türk vergi yargısı tarihine dair kısa bir değerlendirme [Tax objection and appeal commissions from a judicial perspective: A brief evaluation of the history of Turkish tax jurisdiction]. In H. Kahrıman and H. Bay (Eds.), *Vergi sisteminde dönüşüm: Hukuki uyumsuzlıklar, aflar ve yeni vergi düzeni* (pp. 165–183). Turkuaz Yayınları. <https://doi.org/10.63127/tuaz.by.219.c161>

Chapter 7:

Erdoğan Özköşemen, M., and Mastar Özcan, P. (2025). Vergi yargısında adil yargılanma hakkının tesisi bakımından tanık beyanının yeri [The place of witness testimony in establishing the right to a fair trial in tax jurisdiction]. In H. Kahrıman and H. Bay (Eds.), *Vergi sisteminde dönüşüm: Hukuki uyumsuzlıklar, aflar ve yeni vergi düzeni* (pp. 184–207). Turkuaz Yayınları. <https://doi.org/10.63127/tuaz.by.219.c162>

ÖNSÖZ

Vergi sistemleri, yalnızca kamu gelirlerinin toplanmasına yarayan teknik-kurumsal düzenlemeler değil; aynı zamanda toplumsal adalet, hukukun üstünlüğü ve ekonomik sürdürülebilirlik ilkelerinin sınındığı dinamik alanlardır. Dijitalleşme, sınır aşan sermaye hareketliliği ve yeni iş modelleri, vergi hukukunu ve mali idareyi, klasik kavramsal çerçevelerin ötesine geçmeye zorlamaktadır. Bu kitap, Türkiye pratiğini merkeze alırken karşılaştırmalı ve kuramsal bir bakış açısıyla vergi suçları, vergi yargısı, küreselleşmenin yol açtığı vergilendirmeye dair kuramsal değişim ve vergi afları gibi konularda geniş bir yelpazede değerlendirmeler sunmaktadır.

Kitaptaki çalışmalar, bir yandan vergi teorilerini çeşitli kuramsal tartışmalarla ele alırken, diğer yandan ekonomik hayatta vergisel işlemlerden kaynaklanan suç ve cezalar ile vergi yargısı alanına ilişkin uygulamalar ile vergilendirme işlemini ortadan kaldıran vergi afları gibi hem teorik hem de pratik değerlendirmeleri içeren konulardan oluşmaktadır. Ayrıca günlük hayatın bir parçası olan berberlik mesleğinin vergilendirilmesine ilişkin değerlendirmeler, vergi sisteminin hem teorik hem de pratikteki yansımalarını göstermesi bakımından ilginç bir örnek olarak bu kitapta yer almaktadır.

Kitapta yer alan çalışmaların her biri ayrı başlıklar ve incelemeler içerse de tüm bölümler bir bütünün parçalarını yansıtmaktadır. Vergisel işlemlerden kaynaklanan hukuki uyuşmazlıklar, bu hukuki uyuşmazlıkları ortadan kaldırmaya yönelik çıkarılan vergi afları ve vergi sisteminin, ekonomik ve sosyal gelişmelere bağlı olarak ihtiyaç duyduğu düzenlemeler vergi sistemlerinin farklı katmanlardaki sorunlarını irdelemektedir.

Bu katkıları mümkün kılan yazarlarımıza ve metinleri titiz değerlendirmeleriyle geliştiren hakemlerimize teşekkür ederiz. Çalışmanın, uygulayıcılar ile akademi arasında yapıcı bir köprü kurmasını ve politika tartışmalarına somut bir referans noktası sunmasını diliyoruz.

Editörler

Prof. Dr. Hamza KAHRİMAN

Doç. Dr. Hakan BAY

Aydın, Aralık 2025

PREFACE

Tax systems are not merely technical-institutional arrangements for collecting public revenues; they are also dynamic areas where the principles of social justice, the rule of law, and economic sustainability are tested. Digitalization, cross-border capital mobility, and new business models are forcing tax law and fiscal administration to move beyond classical conceptual frameworks. This book, while focusing on Turkish practice, offers a wide range of assessments on topics such as tax crimes, tax jurisdiction, theoretical changes in taxation caused by globalization, and tax amnesties, from a comparative and theoretical perspective.

The studies in the book, on the one hand, address tax theories with various theoretical discussions, and on the other hand, consist of topics that include both theoretical and practical evaluations such as crimes and penalties arising from tax transactions in economic life, practices related to the field of tax jurisdiction, and tax amnesties that eliminate the taxation process. Furthermore, evaluations regarding the taxation of the barber profession, which is a part of daily life, are included in this book as an interesting example in terms of demonstrating the reflections of the tax system in both theory and practice.

Although each of the studies in the book contains separate titles and examinations, all chapters reflect parts of a whole. Legal disputes arising from tax transactions, tax amnesties issued to eliminate these legal disputes, and the regulations that the tax system needs due to economic and social developments examine the problems of tax systems at different layers.

We thank our authors who made these contributions possible and our reviewers who improved the texts with their meticulous evaluations. We hope that this work will build a constructive bridge between practitioners and academia and provide a concrete reference point for policy discussions.

Editors
Prof. Hamza Kahrıman
Assoc. Prof. Hakan Bay
Aydın, December 2025

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	ix
PREFACE.....	x
İÇİNDEKİLER.....	xi
KATKIDA BULUNANLAR	xiii
CONTRIBUTORS.....	xvii
ÖZET	xxi
ABSTRACT	xxiii
GENİŞLETİLMİŞ ÖZET	xxv
EXTENDED ABSTRACT	xxviii

BÖLÜM 1

TÜRKİYE’DE VERGİLERİN EKONOMİK SUÇLAR ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Kübra BAŞ, Hakan HOTUNLUOĞLU.....	1
-----------------------------------	---

BÖLÜM 2

VERGİ YARGILAMASINDA MEDENİ YARGILAMA USUL HÜKÜMLERİNİN UYGULANMA KABİLİYETİ

Hakan ARSLANER.....	34
---------------------	----

BÖLÜM 3

VERGİ TEORİLERİ BAĞLAMINDA KÜRESEL ASGARİ KURUMLAR VERGİSİ

Aytül BİŞGİN.....	67
-------------------	----

BÖLÜM 4

TÜRKİYE’DE VERGİ AFLARININ VERGİ GELİRLERİ VE VERGİ UYUŞMAZLIKLARINA ETKİSİ

Hakan BAY.....	84
----------------	----

BÖLÜM 5

TÜRKİYE’DE VE ÇEŞİTLİ ÜLKELERDE BERBERLERİN VERGİLENDİRİLMESİ

Yusuf KILDİŞ.....140

BÖLÜM 6

YARGISAL PERSPEKTİFTEN VERGİ İTİRAZ VE TEMYİZ KOMİSYONLARI: TÜRK VERGİ YARGISI TARİHİNE DAİR KISA BİR DEĞERLENDİRME

Çağrı Alihan ÇELİK, Hamza KAHRİMAN.....165

BÖLÜM 7

VERGİ YARGISINDA ADİL YARGILANMA HAKKININ TESİSİ BAKIMINDAN TANIK BEYANININ YERİ

Melisa ERDOĞAN ÖZKÖSEMEN, Pelin MASTAR ÖZCAN184

KATKIDA BULUNANLAR

ARSLANER, Hakan

Prof. Dr. Hakan Arslaner, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi, Maliye (Aydın, Türkiye) bünyesinde öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır. Lisans eğitimini 2000 yılında Dokuz Eylül Üniversitesi Maliye bölümünde, yüksek lisans eğitimini 2004 yılında Dokuz Eylül Üniversitesi Mali Hukuk anabilim dalında ve doktora derecesini 2010 yılında Marmara Üniversitesi Mali Hukuk alanında tamamlamıştır. Temel araştırma alanları mali hukuk, maliye kuramı, bütçe ve mali planlama konularını kapsamaktadır. Yazarın Türkçe dillerinde yayımlanmış ulusal ve uluslararası makaleleri ve kitap bölümleri bulunmaktadır. Yayımlanmış başlıca kitapları arasında Kamu Alacaklarının Haciz Yolu ile Tahsili; Vergi Kabahat ve Suçlarının Unsurları, Vergi Uyuşmazlıkları ve Çözüm Yolları yer almaktadır.

E-posta: harslaner@adu.edu.tr | ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2588-5434>

BAŞ, Kübra

Kübra Baş, (Aydın, Türkiye) bağımsız araştırmacıdır. Lisans eğitimini 2018-2022 yılında Adnan Menderes Üniversitesi Maliye bölümünde, yüksek lisans eğitimini 2022-2025 yılında Adnan Menderes Üniversitesi Maliye ve Vergi Uygulamaları anabilim dalında tamamlamıştır. Temel araştırma alanları vergi, kamu maliyesi, ekonomik suçlar konularını kapsamaktadır.

E-posta: baskubra99@hotmail.com | ORCID: 0009-0008-4764-976X

BAY, Hakan

Doç. Dr. Hakan Bay, Dokuz Eylül Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Maliye Bölümü (İzmir, Türkiye) bünyesinde öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır. Lisans eğitimini 1998 yılında Dokuz Eylül Üniversitesi İşletme bölümünde, yüksek lisans eğitimini 2003 yılında Dokuz Eylül Üniversitesi Mali Hukuk anabilim dalında ve doktora derecesini 2017 yılında Dokuz Eylül Üniversitesi Maliye alanında tamamlamıştır. Temel araştırma alanları mali hukuk, gelir üzerinden alınan vergiler, vergi usul hukuku, vergi icra hukuku konularını kapsamaktadır. Yazarın Türkçe ve İngilizce dillerinde yayımlanmış ulusal ve uluslararası makaleleri ve kitap bölümleri

bulunmaktadır. Yayımlanmış başlıca kitapları arasında Türk Vergi Sistemi; Afetlerde Mali Yapı; Amme Alacağının Cebren Takibi yer almaktadır.

E-posta: hakan.bay@deu.edu.tr, hbay16@gmail.com | ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9159-3259>

BİŞGİN, Aytül

Doç. Dr. Aytül Bişgin, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Uygulamalı Bilimler Fakültesi, Uluslararası Ticaret ve Lojistik (Karaman, Türkiye) bünyesinde öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır. Lisans eğitimini 2009 yılında Erciyes Üniversitesi Maliye bölümünde, yüksek lisans eğitimini 2012 yılında Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Maliye anabilim dalında ve doktora derecesini 2018 yılında Anadolu Üniversitesi Maliye alanında tamamlamıştır. Temel araştırma alanları mali hukuk, maliye politikası konularını kapsamaktadır. Yazarın Türkçe ve İngilizce dillerinde yayımlanmış ulusal ve uluslararası makaleleri ve kitap bölümleri bulunmaktadır. Yayımlanmış başlıca kitapları arasında Ekolojik Ayak İzi ve Vergilendirme yer almaktadır.

E-posta: aytulbisgin@kmu.edu.tr, aytulbisgin@gmail.com | ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2488-3541>

ÇELİK, Çağrı Alihan

Çağrı Alihan Çelik, (Aydın, Türkiye) bağımsız araştırmacıdır. Lisans eğitimini 2019 yılında Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk bölümünde, yüksek lisans eğitimini 2023 yılında Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Maliye ve Vergi Uygulamaları anabilim dalında tamamlamıştır. Yazarın yayımlanmış ulusal ve uluslararası makaleleri bulunmaktadır.

E-posta: calihancelik@yandex.com | ORCID: <https://orcid.org/0009-0001-9615-1553>

ERDOĞAN ÖZKÖSEMEN, Melisa

Melisa Erdoğan Özkösem, (Manisa, Türkiye) bağımsız araştırmacıdır. Lisans eğitimini 2019 yılında Yaşar Üniversitesi Hukuk bölümünde, yüksek lisans eğitimini 2025 yılında Manisa Celal Bayar Üniversitesi Mali Hukuk anabilim dalında tamamlamıştır. Temel araştırma alanları mali hukuk, vergi yargısı konularını kapsamaktadır.

E-posta: avmelisaerdogan@gmail.com | ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4764-878X>

HOTUNLUOĞLU, Hakan

Prof. Dr. Hakan Hotunluoğlu, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi, Maliye Bölümü (Aydın, Türkiye) bünyesinde öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır. Lisans eğitimini 2005 yılında Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Maliye bölümünde, yüksek lisans eğitimini 2007 yılında Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Maliye anabilim dalında ve doktora derecesini 2011 yılında Aydın Adnan Menderes Üniversitesi İktisat alanında tamamlamıştır. Temel araştırma alanları maliye politikası, kamu ekonomisi, kamu maliyesi konularını kapsamaktadır. Yazarın Türkçe ve İngilizce dillerinde yayımlanmış ulusal ve uluslararası makaleleri ve kitap bölümleri bulunmaktadır. Yayımlanmış başlıca kitapları arasında Maliye Politikası: Refah Arayışından Antikırılğan Geleceğe yer almaktadır.

E-posta: hakanhotunlu@gmail.com | ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2011-5978>

KAHRİMAN, Hamza

Prof. Dr. Hamza Kahrıman, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi, Maliye Bölümü (Aydın, Türkiye) bünyesinde öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır. Lisans eğitimini 2000 yılında Manisa Celal Bayar Üniversitesi Maliye bölümünde, yüksek lisans eğitimini 2003 yılında Dokuz Eylül Üniversitesi Mali Hukuk anabilim dalında ve doktora derecesini 2010 yılında Manisa Celal Bayar Üniversitesi Maliye alanında tamamlamıştır. Temel araştırma alanları mali hukuk, maliye tarihi, kamu maliyesi konularını kapsamaktadır. Yazarın Türkçe ve İngilizce dillerinde yayımlanmış ulusal ve uluslararası makaleleri ve kitap bölümleri bulunmaktadır. Yayımlanmış başlıca kitapları arasında Karneli Yıllar yer almaktadır.

E-posta: hamza.kahrıman@adu.edu.tr | ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2874-0636>

KILDİŞ, Yusuf

Prof. Dr. Yusuf Kıldış, Dokuz Eylöl Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Faköltesi, Maliye Bölümü (İzmir, Türkiye) bünyesinde öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır. Lisans eğitimini 1995 yılında Dokuz Eylöl Üniversitesi İktisat bölümünde, yüksek lisans eğitimini 1998 yılında Dokuz Eylöl Üniversitesi Mali Hukuk anabilim dalında ve doktora derecesini 2003 yılında Dokuz Eylöl Üniversitesi Maliye alanında tamamlamıştır. Temel araştırma alanları maliye, mali hukuk konularını kapsamaktadır. Yazarın Türkçe dillerinde yayımlanmış ulusal ve uluslararası makaleleri ve kitap bölümleri bulunmaktadır. Yayımlanmış başlıca kitapları arasında Gelir Vergisinde Matrahın Tespitinde Giderler ve İndirimler; Gayrimenkul Sermaye İratlarının Vergilendirilmesi yer almaktadır.

E-posta: yusuf.kildis@gmail.com, yusuf.kildis@deu.edu.tr | ORCID: <https://orcid.org/000-0002-4710-5809>

MASTAR ÖZCAN, Pelin

Doç. Dr. Pelin Mastar Özcan, Manisa Celal Bayar Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Faköltesi, Maliye Bölümü (Manisa, Türkiye) bünyesinde öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır. Lisans eğitimini 2006 yılında Manisa Celal Bayar Üniversitesi Maliye bölümünde, yüksek lisans eğitimini 2011 yılında Manisa Celal Bayar Üniversitesi Maliye anabilim dalında ve doktora derecesini 2016 yılında Manisa Celal Bayar Üniversitesi Maliye alanında tamamlamıştır. Temel araştırma alanları mali hukuk, maliye teorisi konularını kapsamaktadır. Yazarın Türkçe ve İngilizce dillerinde yayımlanmış ulusal ve uluslararası makaleleri ve kitap bölümleri bulunmaktadır.

E-posta: pelin.mastar@hotmail.com | ORCID: 0000-0001-9103-4131 | ResearcherID: NOF-3434-2025 | Scopus ID: 57190752104

CONTRIBUTORS

Arslaner, Hakan

Prof. Hakan Arslaner serves as a faculty member at the Public Finance, Faculty of Political Sciences, Aydın Adnan Menderes University, Aydın, Türkiye. Arslaner completed undergraduate education at Dokuz Eylül University in the department of Public Finance in 2000, master's education at Dokuz Eylül University in the department of Tax Law / Fiscal Law in 2004, and Ph.D. degree from Marmara University in the field of Tax Law / Fiscal Law in 2010. Primary research interests include tax law, theory of public finance, budgeting and fiscal planning. Arslaner has national and international articles and book chapters published in Turkish. Selected published books include Collection of Public Receivables by Seizure; Elements of Tax Misdemeanors and Crimes; Tax Disputes and Resolution Methods.

E-mail: harslaner@adu.edu.tr | ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2588-5434>

Baş, Kübra

Kübra Baş (Aydın, Türkiye) is an independent researcher. Baş completed undergraduate education at Adnan Menderes University in the department of Public Finance in 2018-2022, master's education at Adnan Menderes University in the department of Public Finance and Tax Applications in 2022-2025. Primary research interests include tax, public finance, economic crimes.

E-mail: baskubra99@hotmail.com | ORCID: 0009-0008-4764-976X

Bay, Hakan

Assoc. Prof. Hakan Bay serves as a faculty member at the Department of Public Finance, Faculty of Economics and Administrative Sciences, Dokuz Eylül University, İzmir, Türkiye. Bay completed undergraduate education at Dokuz Eylül University in the department of Business Administration in 1998, master's education at Dokuz Eylül University in the department of Tax Law / Fiscal Law in 2003, and Ph.D. degree from Dokuz Eylül University in the field of Public Finance in 2017. Primary research interests include tax law, income taxes, tax procedure law, tax enforcement law. Bay has national

and international articles and book chapters published in Turkish and English. Selected published books include Turkish Tax System; Fiscal Structure in Disasters; Forced Collection of Public Receivables.

E-mail: hakan.bay@deu.edu.tr, hbay16@gmail.com | ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9159-3259>

Bişgin, Aytül

Assoc. Prof. Aytül Bişgin serves as a faculty member at the International Trade and Logistics, Faculty of Applied Sciences, Karamanoğlu Mehmetbey University, Karaman, Türkiye. Bişgin completed undergraduate education at Erciyes University in the department of Public Finance in 2009, master's education at Eskişehir Osmangazi University in the department of Public Finance in 2012, and Ph.D. degree from Anadolu University in the field of Public Finance in 2018. Primary research interests include tax law, fiscal policy. Bişgin has national and international articles and book chapters published in Turkish and English. Selected published books include Ecological Footprint and Taxation.

E-mail: aytulbisgin@kmu.edu.tr, aytulbisgin@gmail.com | ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2488-3541>

Çelik, Çağrı Alihan

Çağrı Alihan Çelik (Aydın, Türkiye) is an independent researcher. Çelik completed undergraduate education at Dokuz Eylül University in the department of Law in 2019, master's education at Aydın Adnan Menderes University in the department of Public Finance and Tax Applications in 2023. Çelik has national and international articles published.

E-mail: calihancelik@yandex.com | ORCID: <https://orcid.org/0009-0001-9615-1553>

Erdoğan Özköşemen, Melisa

Melisa Erdoğan Özköşemen (Manisa, Türkiye) is an independent researcher. Erdoğan Özköşemen completed undergraduate education at Yaşar University in the department of Law in 2019, master's education at Manisa Celal Bayar University in the department of Tax Law / Fiscal Law in 2025. Primary research interests include tax law, tax jurisdiction.

E-mail: avmelisaerdogan@gmail.com | ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4764-878X>

Hotunluoğlu, Hakan

Prof. Hakan Hotunluoğlu serves as a faculty member at the Department of Public Finance, Faculty of Political Sciences, Aydın Adnan Menderes University, Aydın, Türkiye. Hotunluoğlu completed undergraduate education at Aydın Adnan Menderes University in the department of Public Finance in 2005, master's education at Aydın Adnan Menderes University in the department of Public Finance in 2007, and Ph.D. degree from Aydın Adnan Menderes University in the field of Economics in 2011. Primary research interests include fiscal policy, public economics, public finance. Hotunluoğlu has national and international articles and book chapters published in Turkish and English. Selected published books include Fiscal Policy: From the Search for Welfare to an Antifragile Future.

E-mail: hakanhotunlu@gmail.com | ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2011-5978>

Kahriman, Hamza

Prof. Hamza Kahriman serves as a faculty member at the Department of Public Finance, Faculty of Political Sciences, Aydın Adnan Menderes University, Aydın, Türkiye. Kahriman completed undergraduate education at Manisa Celal Bayar University in the department of Public Finance in 2000, master's education at Dokuz Eylül University in the department of Fiscal Law in 2003, and Ph.D. degree from Manisa Celal Bayar University in the field of Public Finance in 2010. Primary research interests include fiscal law, history of public finance, public finance. Kahriman has national and international articles and book chapters published in Turkish and English. Selected published books include Karneli Years.

E-mail: hamza.kahriman@adu.edu.tr | ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2874-0636>

Kıldış, Yusuf

Prof. Yusuf Kıldış serves as a faculty member at the Department of Public Finance, Faculty of Economics and Administrative Sciences, Dokuz Eylöl University, İzmir, Türkiye. Kıldış completed undergraduate education at Dokuz Eylöl University in the department of Economics in 1995, master's education at Dokuz Eylöl University in the department of Tax Law / Fiscal Law in 1998, and Ph.D. degree from Dokuz Eylöl University in the field of Public Finance in 2003. Primary research interests include public finance, tax law. Kıldış has national and international articles and book chapters published in Turkish. Selected published books include Expenses and Deductions in the Determination of the Tax Base in Income Tax; Taxation of Immovable Capital Revenues.

E-mail: yusuf.kildis@gmail.com, yusuf.kildis@deu.edu.tr | ORCID: <https://orcid.org/000-0002-4710-5809>

Mastar Özcan, Pelin

Assoc. Prof. Pelin Mastar Özcan serves as a faculty member at the Department of Public Finance, Faculty of Economics and Administrative Sciences, Manisa Celal Bayar University, Manisa, Türkiye. Mastar Özcan completed undergraduate education at Manisa Celal Bayar University in the department of Finance in 2006, master's education at Manisa Celal Bayar University in the department of Finance in 2011, and Ph.D. degree from Manisa Celal Bayar University in the field of Finance in 2016. Primary research interests include tax law, theory of public finance. Mastar Özcan has national and international articles and book chapters published in Turkish and English.

E-mail: pelin.mastar@hotmail.com | ORCID: 0000-0001-9103-4131 | ResearcherID: NOF-3434-2025 | Scopus ID: 57190752104

ÖZET

Bu kitap, Türkiye’de vergi düzeninin değişimini üç ana ekseninde incelemektedir: hukuki uyumsuzlıkların dinamikleri, vergi aflarının sonuçları ve ortaya çıkan yeni vergi mimarisi. Vergi uyumsuzlıkları öncelikle vergi yargısı bağlamında değerlendirilmekte ve bu kapsamda vergi yargısına ilişkin üç çalışmaya yer verilmektedir. Çalışmaların ilkinde idari yargılama usul kurallarının vergi yargılamasında yetersiz kaldığı durumlarda medeni yargılama usul kurallarının nasıl uygulanması gerektiği üzerine bir değerlendirmeye yer verilmektedir. Vergi uyumsuzlıklarına ilişkin bir diğer çalışma, Türkiye’de 1982 yılı öncesinde bazı vergi uyumsuzluklarının çözüme kavuşturulduğu vergi itiraz ve temyiz komisyonlarını yargısal bir perspektiften değerlendiren çalışmadır. Bu bölümde bir yargı merciinde bulunması gereken birtakım teorik güvenceler/kavramlar bakımından bu mercilerin neden bir mahkeme sayılamayacağına ilişkin tartışmalara yer verilmektedir. Vergi uyumsuzlıklarına ilişkin bir başka çalışmada ise diğer yargı kollarına kıyasla delil sistemi bakımından özerk bir yapıya sahip olan vergi yargısının diğer hukuk dallarında detaylı şekilde düzenlenmiş tanık beyanı sisteminin olmaması nedeniyle adil yargılama hakkını ihlal etme ihtimali doğurduğuna yönelik tartışmalara yer verilmektedir. Vergi uyumsuzlıklarına ilişkin her üç çalışmanın da ortak fikri vergi yargısı alanında yapılacak reformlarda genel hukuk normlarına ilişkin çerçevenin daha geniş bir perspektifle alınması yönündedir.

Elinizdeki bu kitabın inceleme ekseninin ikincisini, vergi afları ve bunun sonuçları oluşturmaktadır. Bu konuya ilişkin iki temel tespiti yer verilmektedir; sürekli olarak uygulanan vergi afları vergi gelirlerini azaltmakta, idare ile mükellef arasında yaşanan uyumsuzlukları da arttırmaktadır. Kitabın bakış açısının üçüncü eksenini oluşturan vergi sisteminin yeniden oluşumuna dair tartışmalarla ilgili ilk çalışma, ekonomik suçların vergi suçlarına etkisinin ele alındığı bölümdür. Küreselleşme ve dijitalleşme süreçleriyle birlikte çok uluslu şirketlerin artan sermaye hareketliliğinin yol açtığı ulusal vergi tabanlarındaki aşınmaya ilişkin olarak OECD’nin gündeme getirdiği Küresel Asgari Kurumlar Vergisi’ne ilişkin tartışmalar da bir diğer bölüm olarak kitapta yer almaktadır. Günlük hayatın önemli bir mesleği olan berberlik mesleğinin vergilendirilmesinde izlenen usullerin tartışıldığı bölüm, vergi yapısının oluşumunda tercih edilen

düzenlemelerin ortaya çıkardığı farklılıkları ülke kıyaslamaları üzerinden sunmaktadır.

Kitabın ortak önermesi açıktır: Kalıcı bir reform, yalnızca cezai yaptırımlarla, aflarla, bir defalık verilen teşviklerle ya da dijitalleşme ile değil; adalet, şeffaflık, sisteme ve kurumlara güvenin güçlendirildiği, birey davranışlarının merkeze alındığı, vergi kültürünü geliştirildiği, mevzuat dilinin daha anlaşılabilir hale getirildiği düzenlemelerle mümkün olabilecektir. Böyle bir düzen, kamu gelirlerinin sürdürülebilirliğini artırırken mükellef hak ve yükümlülükleri arasındaki dengeyi de kurumsal meşruiyet zemininde yeniden inşa edecektir.

Anahtar Kelimeler: Vergi yargısı, Vergi uyumsuzlukları, Vergi afları, Vergi reformu, Küresel asgari kurumlar vergisi.

ABSTRACT

This book examines the transformation of the tax system in Türkiye along three main axes: the dynamics of legal disputes, the consequences of tax amnesties, and the emerging new tax architecture. Tax disputes are primarily evaluated in the context of tax jurisdiction, and three studies on tax jurisdiction are included in this scope. The first of these studies provides an assessment of how civil procedure rules should be applied in tax proceedings when administrative procedure rules are insufficient. Another study on tax disputes evaluates the tax objection and appeal commissions, which resolved some tax disputes in Türkiye before 1982, from a judicial perspective. This section includes discussions on why these bodies cannot be considered a court in terms of certain theoretical guarantees/concepts that a judicial authority should possess. Another study on tax disputes discusses the possibility of violating the right to a fair trial due to the absence of a detailed witness statement system, which is regulated in other branches of law, in tax jurisdiction, which has an autonomous structure in terms of its evidence system compared to other branches of jurisdiction. The common idea of all three studies on tax disputes is that the framework regarding general legal norms should be adopted with a broader perspective in reforms to be made in the field of tax jurisdiction.

The second axis of examination in this book you hold is tax amnesties and their consequences. Two fundamental observations are made regarding this issue: continuously implemented tax amnesties reduce tax revenues and increase disputes between the administration and taxpayers. The first study related to discussions on the re-formation of the tax system, which constitutes the third axis of the book's perspective, is the section that addresses the impact of economic crimes on tax crimes. Discussions regarding the Global Minimum Corporate Tax, brought up by the OECD in response to the erosion of national tax bases caused by the increasing capital mobility of multinational corporations with globalization and digitalization processes, are also included in the book as another section. The section discussing the procedures followed in the taxation of the barber profession, an important profession in daily life, presents the differences arising from the preferred regulations in the formation of the tax structure through country comparisons.

The common premise of the book is clear: A permanent reform is possible not only through penal sanctions, amnesties, one-time incentives, or digitalization; but through regulations where justice, transparency, trust in the system and institutions are strengthened, individual behaviors are centered, tax culture is developed, and the language of legislation is made more understandable. Such a system will increase the sustainability of public revenues while rebuilding the balance between taxpayer rights and obligations on the basis of institutional legitimacy.

Keywords: Tax judiciary, Tax disputes, Tax amnesties, Tax reform, Global minimum corporate tax.

GENİŞLETİLMİŞ ÖZET

Bölüm 1 — Türkiye’de Vergiler ve Ekonomik Suçlar: Tarihsel ve Bölgesel Bir Analiz — Yazarlar: Kübra BAŞ & Hakan HOTUNLUOĞLU

Bu bölüm, Türkiye’de ekonomik suçların vergiler üzerindeki etkisini çok yönlü bir bakış açısıyla incelemektedir. Ekonomik suçların tarihsel evrimini ve vergiyle ilişkisini çerçeveledikten sonra, 2013–2020 döneminde Türkiye’nin İBBS-1 bölgeleri temelinde vergi gelirleri ile ekonomik suç oranları arasındaki ilişkiyi incelemektedir. Her bir yıl için bölgeler bazında toplanan vergi gelirleri ve işlenen ekonomik suç sayıları grafiklerle değerlendirilmiş; bu değerlendirmeler üzerinden vergilerin ekonomik suçlar üzerindeki etkisine ilişkin yorumlar yapılmıştır. Analizlerde ekonomik suçlar; dolandırıcılık, sahtecilik, zimmet, rüşvet, kaçakçılık, mala zarar verme ve “diğer” başlığı altındaki kara para aklama suçlarını kapsamaktadır. Bulgular, ilişkinin tek yönlü ve yeknesak olmadığını; bölgesel ekonomik yapı, kayıt dışılık ve denetim kapasitesi gibi faktörlere göre farklılık gösterdiğini ortaya koymuştur. Araştırma sonuçları ışığında geliştirilen politika önerileri; teknolojik denetim sistemlerinin yaygın kullanılması, cezai yaptırımların caydırıcı olması, af düzenlemelerinden mümkün olduğunca kaçınılmalı, vergi adaleti ve vergi bilincini güçlendirecek düzenlemelere gidilmesi şeklinde sıralanmıştır.

Bölüm 2 — Vergi Yargılamasında Medeni Yargılama Usul Hükümlerinin Uygulanma Kabiliyeti: — Yazar: Hakan ARSLANER

Bu bölüm, idari yargılama usul kurallarının vergi yargılamasında yetersiz kaldığı durumlarda medeni yargılama usul kurallarının tamamının mı yoksa sadece atıf yoluyla gönderme yapılan hükümlerinin mi uygulanması gerektiğini ele almaktadır. Öğretide fikir birliğine varılamayan, yargı kararlarına da konu olan bu konunun tartışıldığı bu bölümde; İdari Yargılama Usul Kanunu (İYUK)’nda Hukuk Muhakemeleri Kanunu’na atıf yapılması yerine, aynı ve benzer kurallara İYUK’da da yer verilmesinin bu konuda yaşanan uyuşmazlıkların çözümünde önemli faydalar getireceği önerilmektedir.

Bölüm 3 — Vergi Teorileri Bağlamında Küresel Asgari Kurumlar Vergisi — Yazar: Aytül BİŞGİN

Bu bölüm, ödeme gücü ve fayda ilkeleri, çağdaş eleştirileri, optimal vergileme ve vergi rekabeti kuramları bağlamında küresel asgari kurumlar

vergisine ilişkin teorik tartışmaları ele almaktadır. Küresel asgari kurumlar vergisi, vergi rekabeti kuramına verilen küresel ölçekte bir yanıt olarak değerlendirilmekte; uluslararası vergi sistemindeki eşitsizliklerle mücadelede önemli bir adım sayılmaktadır. Bu adımın etkinliğe dönüşmesi, sistemin uygulanmasında kararlılık, ülkeler arası eşgüdüm ve normatif adalet anlayışıyla mümkün olacağını ileri sürüldüğü bu bölümün temel politika önerisi; önümüzdeki dönemde hem ulusal hem uluslararası düzeyde kapsamlı değerlendirme ve revizyon süreçlerinin devreye girmesi yönündedir.

Bölüm 4 — Türkiye’de Vergi Aflarının Vergi Gelirleri ve Vergi Uyuşmazlıklarına Etkisi — Yazar: Hakan BAY

Sürekli olarak vergi affına yönelik yapılan düzenlemelerin vergi gelirlerini azalmasına neden olduğu gibi idare ile mükellefler arasında yaşanan uyuşmazlıkları daha da arttırdığına dair değerlendirmeler bu çalışmanın tartışma zeminini oluşturmaktadır. Vergi aflarına yönelik olumlu ve olumsuz eleştirilerin karşılaştırmalı olarak değerlendirilmektedir. Af ve yeniden yapılandırma programlarının, kısa vadede gelir artışı sağlama potansiyeline sahip olmakla birlikte, orta ve uzun vadede gönüllü uyum ve adalet algısı üzerinde aşınma oluşturma ihtimali olduğu ifade edilmektedir.

Bölüm 5 — Türkiye’de ve Çeşitli Ülkelerde Berberlerin Vergilendirilmesi — Yazar: Yusuf KILDİŞ

Esnaf sınıfına özgü vergilendirme rejimlerini karşılaştırmalı olarak inceleyen bölüm, sicil-oda-vergi kaydı süreçlerinden basit/gerçek usul ayırımına ve beyan yükümlülüklerine uzanan düzenlemeleri ayrıntılı bir biçimde ele almaktadır. Dünya örnekleri ile kıyaslandığında, vergilendirmede esas olan kişilerin mali güçlerine göre vergi ödemesi ilkesi gereği, Türkiye’de mali gücü olduğu halde berberlerin vergi dışı tutulması eleştirilmektedir. Ancak bu kesim gerçek usulde vergilendirilmesi ile ortaya çıkabilecek vergi ödeme maliyetinin mükelleflere yönelik kısmını oluşturan gizli maliyetlerin bu kesimin kayıt dışı çalışmasına etki edebilecek unsurlardan birisidir. Bu yüzden berberlerin vergilendirilmesinde gizli maliyetleri en aza düşürecek önlemlerin alınması önerilmektedir.

Bölüm 6 — Yargısal Perspektiften Vergi İtiraz ve Temyiz Komisyonları: Türk Vergi Yargısı Tarihine Dair Kısa Bir Değerlendirme — Yazarlar: Çağrı Alihan Çelik & Hamza Kahrıman

Bu bölümde, Türkiye’de 1982 yılı öncesinde bazı vergi uyuşmazlıklarının çözüme kavuşturulduğu vergi itiraz ve temyiz

komisyonları yargısal bir perspektiften değerlendirilmektedir. Bu bölümde bir yargı merciinde bulunması gereken birtakım teorik güvenceler/kavramlar bakımından bu mercilerin neden bir mahkeme sayılamayacağına ilişkin tartışmalara yer verilmektedir.

Bölüm 7 — Vergi Yargısında Adil Yargılanma Hakkının Tesisi Bakımından Tanık Beyanının Yeri — Yazarlar: E. Doğan ÖZKÖSEMEN & Pelin MASTAR ÖZCAN

Diğer yargı kollarına kıyasla delil sistemi bakımından özerk bir yapıya sahip olan vergi yargısının diğer hukuk dallarında detaylı şekilde düzenlenmiş tanık beyanı sisteminin olmaması nedeniyle adil yargılama hakkını ihlal etme ihtimali doğurduğuna yönelik tartışmalara yer verilmektedir. Uyuşmazlığın hangi yargı koluna dâhil olduğuna bakılmaksızın, adil yargılanma hakkı Anayasa'nın 36. Maddesinde güvence altına alındığı, tanık beyanının da adil yargılanma hakkının önemli bir parçası olduğu vurgulanmaktadır.

Kitabın ortak politika önerileri; i) Reform çalışmaları bir an önce geniş bir perspektiften ele alınarak yapılmalı, ii) Sık sık vergi afları çıkarılmamalı, iii) Vergilendirmede mali güç ilkesine dikkat edilmeli, iv) Vergi sistemleri adalet, şeffaflık ve kurumsal kabiliyeti arttıracak biçimde oluşturulmalı, v) Mevzuat sade, açık ve anlaşılabilir olmalı, vi) Vergi kültürünü artıracak girişimler çoğalmalı, vii) Kamu gelirlerinin sürekliliği ve sürdürülebilirliği ile mükellef hak ve yükümlülükleri arasındaki denge kurumsal meşruiyet zemininde yeniden inşa edilmeli.

EXTENDED ABSTRACT

Chapter 1 — Taxes and Economic Crimes in Türkiye: A Historical and Regional Analysis — Authors: Kübra BAŞ & Hakan HOTUNLUOĞLU

This chapter examines the impact of economic crimes on taxes in Türkiye from a multifaceted perspective. After framing the historical evolution of economic crimes and their relationship with taxation, it analyzes the relationship between tax revenues and economic crime rates based on Türkiye's NUTS-1 regions during the 2013–2020 period. Tax revenues collected and the number of economic crimes committed in each region for each year are evaluated with graphs; comments on the impact of taxes on economic crimes are made based on these evaluations. In the analyses, economic crimes include fraud, counterfeiting, embezzlement, bribery, smuggling, damage to property, and money laundering crimes under the "other" category. The findings revealed that the relationship is not unidirectional and monotonous; it varies according to factors such as regional economic structure, informality, and audit capacity. Policy recommendations developed in light of the research results are listed as: widespread use of technological audit systems, deterrent criminal sanctions, avoiding amnesty regulations as much as possible, and implementing regulations that strengthen tax justice and tax awareness.

Chapter 2 — Applicability of Civil Procedure Rules in Tax Litigation: — Author: Hakan ARSLANER

This chapter addresses whether all civil procedure rules or only those referred to by reference should be applied in tax litigation when administrative procedure rules are insufficient. In this chapter, where this issue, which is not agreed upon in doctrine and is also subject to judicial decisions, is discussed; it is suggested that instead of referring to the Code of Civil Procedure (HMK) in the Administrative Procedure Law (İYUK), including the same and similar rules in the İYUK would bring significant benefits in resolving disputes in this regard.

Chapter 3 — Global Minimum Corporate Tax in the Context of Tax Theories — Author: Aytül BİŞGİN

This chapter addresses theoretical discussions on the global minimum corporate tax in the context of ability-to-pay and benefit principles, contemporary criticisms, optimal taxation, and tax competition theories. The

global minimum corporate tax is considered a global response to the theory of tax competition; it is regarded as an important step in combating inequalities in the international tax system. The main policy recommendation of this chapter, which argues that the effectiveness of this step will be possible with determination in the implementation of the system, coordination between countries, and a normative understanding of justice, is that comprehensive evaluation and revision processes should be initiated at both national and international levels in the coming period.

Chapter 4 — The Impact of Tax Amnesties on Tax Revenues and Tax Disputes in Türkiye — Author: Hakan BAY

The assessments that continuous regulations for tax amnesties not only lead to a decrease in tax revenues but also further increase disputes between the administration and taxpayers form the basis of discussion in this study. Positive and negative criticisms of tax amnesties are comparatively evaluated. It is stated that amnesty and restructuring programs, while having the potential to increase revenue in the short term, are likely to erode voluntary compliance and the perception of justice in the medium and long term.

Chapter 5 — Taxation of Barbers in Türkiye and Various Countries — Author: Yusuf KILDİŞ

This chapter, which comparatively examines taxation regimes specific to the artisan class, elaborates on regulations ranging from registration-chamber-tax registration processes to the distinction between simple/real procedure and declaration obligations. Compared to world examples, in accordance with the principle that taxation should be based on the financial capacity of individuals, It is criticized that barbers in Türkiye are exempt from tax despite having financial means. However, the hidden costs, which constitute the part of the tax payment cost for taxpayers that may arise from taxing this sector under the real method, are one of the factors that can influence this sector to work informally. Therefore, it is suggested that measures be taken to minimize hidden costs in the taxation of barbers.

Chapter 6 — Tax Objection and Appeal Commissions from a Judicial Perspective: A Brief Assessment of the History of Turkish Tax Judiciary — Authors: Çağrı Alihan Çelik & Hamza Kahrıman

In this chapter, tax objection and appeal commissions, where some tax disputes were resolved in Türkiye before 1982, are evaluated from a judicial

perspective. This chapter includes discussions on why these bodies cannot be considered a court in terms of certain theoretical guarantees/concepts that should be present in a judicial authority.

Chapter 7 — The Place of Witness Testimony in Ensuring the Right to a Fair Trial in Tax Judiciary — Authors: E. Doğan ÖZKÖSEMEN & Pelin MASTAR ÖZCAN

Discussions are presented regarding the possibility that the tax judiciary, which has an autonomous structure in terms of its evidence system compared to other branches of the judiciary, may violate the right to a fair trial due to the absence of a detailed witness testimony system as regulated in other branches of law. It is emphasized that regardless of which branch of the judiciary the dispute belongs to, the right to a fair trial is guaranteed in Article 36 of the Constitution, and witness testimony is an important part of the right to a fair trial.

The book's common policy recommendations are; i) Reform efforts should be undertaken as soon as possible from a broad perspective, ii) Tax amnesties should not be frequently issued, iii) Attention should be paid to the principle of financial capacity in taxation, iv) Tax systems should be designed to increase justice, transparency, and institutional capability, v) Legislation should be simple, clear, and understandable, vi) Initiatives to enhance tax culture should increase, vii) The balance between the continuity and sustainability of public revenues and taxpayer rights and obligations should be rebuilt on the basis of institutional legitimacy.